

Türk Turizm Araştırmaları Dergisi

2021, 5(2): 1319-1331.

DOI: [10.26677/TR1010.2021.768](https://doi.org/10.26677/TR1010.2021.768)

ISSN: 2587-0890 Dergi web sayfası: <https://www.tutad.org>

ARAşTIRMA MAKALESİ

Türkiye’de Kış Turizmine Yönelik Yapılan Çalışmalar Üzerine Bir Meta Analizi*

Doç. Dr. Nurettin AYAZ, Karabük Üniversitesi, Safranbolu Turizm Fakültesi, Karabük, e-posta: nurettinayaz@karabuk.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2117-2015>

Öğr. Gör. Ömer Ceyhun APAK, Bayburt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Bayburt, e-posta: ceyhun.apak@hotmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1409-6707>

Öz

Alternatif bir turizm çeşidi olarak kış turizmi; Türkiye’deki önemini yatırımlar, ağırlanan turist sayısı ve akademik çalışmalar boyutuyla her geçen gün artırmaktadır. Bu araştırmada Türkiye’de kış turizmine yönelik farklı disiplinlerdeki çalışmalar meta analizi kapsamında irdelenerek bir bakış açısı oluşturulması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda Türkiye’deki kış turizmine yönelik çalışmaların nitel bulguları değerlendirilerek benzer ve farklı yönlerinin ortaya çıkarılması, yorumlanması ve yeni çıkarımlar yapılmasına odaklanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre kış turizmine yönelik yapılan çalışmalar; turizm, coğrafya, mimarlık ve beden eğitimi disiplinlerinde yoğunlaşmaktadır. Çalışmalarda öne çıkan temalar ise ev sahibi toplumun ve ziyaretçilerin kış turizmine yönelik düşünceleri, sürdürülebilirlik, çevre düzenlemesi, iklim, turizm planlaması ve kırsal kalkınma boyutlarında şekillenmektedir.

* Bu çalışma 1. Uluslararası Kış Turizmi Kongresi’nde özet bildiri olarak sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kış Turizmi, Meta Analiz, Türkiye.

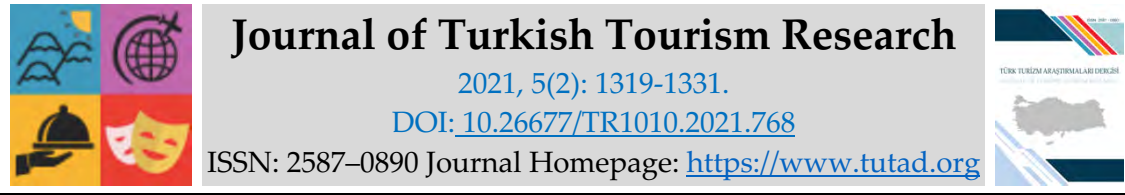
Makale Gönderme Tarihi: 11.02.2021

Makale Kabul Tarihi: 03.06.2021

Önerilen Atıf:

Ayaz, N. ve Apak, Ö. C. (2021). Türkiye’de Kış Turizmine Yönelik Yapılan Çalışmalar Üzerine Bir Meta Analizi, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(2): 1319-1331.

© 2021 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

RESEARCH PAPER

A Meta-Analysis on The Researches for Winter Tourism in Turkey

Associate Prof. Dr. Nurettin AYZAZ, Karabük University, Safranbolu Faculty of Tourism, Karabük, e-mail: nurettinayaz@karabuk.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2117-2015>

Lecturer Ömer Ceyhun APAK, Bayburt University, Social Sciences Vocational School, Bayburt, e-mail: ceyhun.apak@hotmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1409-6707>

Abstract

As an alternative type of tourism winter tourism has gained importance terms of investment, number of tourists and academical research dimensions in Turkey. In this study, it is aimed to create a perspective by examining researches focused on winter tourism in different disciplines using meta-analysis. In this context, it is focused on revealing the similarities and differences between the findings of studies, interpretation and making new inferences by evaluating the studies on winter tourism using qualitative analysis. According to the results of the research, studies on winter tourism concentrate on tourism, geography, architecture and physical education. The prominent themes in the studies are related to the perceptions of the host community and visitors towards winter tourism, sustainability, landscaping, climate, tourism planning, and rural development.

Keywords: Winter Tourism, Meta-Analysis, Turkey.

Received: 11.02.2021

Accepted: 03.06.2021

Suggested Citation:

Ayaz, N and Apak, Ö. C. (2021). A Meta-Analysis on The Researches for Winter Tourism in Turkey, *Journal of Turkish Tourism Research*, 5(2): 1319-1331.

© 2021 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

GİRİŞ

Dünya ekonomisinde rolü ve önemi sürekli artış eğiliminde olan turizm, hızlı gelişen ve büyüyen sektörlerden biridir. Turizmin ekonomiye olan etkisini doğrudan veya dolaylı olarak gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülke hissetmektedir. Gelişmekte olan ülke olarak Türkiye’de ise turizm, ekonomide önemli parametrelerden biri olarak gösterilmektedir (Özgüç, 2003:173; Dilber, 2007:205; Gürbüz vd., 2016:96; Akın, 2018:4). Bir ülkede iklim, yüzey şekilleri, tarihi ve kültürel varlıklar turizm açısından birer kaynak olarak değerlendirildiği için bu değerler bir bölgede turizmin gelişmesiyle yakından ilişkilidir. Bununla birlikte destinasyonlardaki turist ziyaretleri yıl boyunca düzenli bir dağılım göstermek yerine nispeten kısa sürelerde yoğunluk arz etmektedir. Bu dengesizliğin nedeni ise mevsimsellik olarak nitelendirilmektedir (Duro ve Prats, 2019). Özellikle Türkiye’de yaz aylarında deniz-kum-güneş turizmi öne çıkıyorken, kış aylarında ise turizmi tüm yıla yayabilmek ve mevsimsellik sorununun önüne geçilebilmesi adına kış turizmi son yıllarda ön plana çıkar hale gelmiştir (Ayaz ve Apak, 2017).

Kış turizmi, turistik ürünleri çeşitlendirme ve turizmin tüm yıla yayılmasında son derece önemli bir alternatif turizm türüdür. Vanat (2017) çalışmasında, dünya çapında kayak yapma amaçlı kış turizmine katılanların sayısının 2016 yılında 130 milyon olduğunu, 2020 yılında bu sayının 420 milyonun üzerine çıkacağını ifade etmektedir. Bu durum kış turizmine olan katılım sayısının yüksek olduğunu ve gittikçe de yükseleceğinin göstergesidir. Son yıllarda önemli bir gelişme kat eden kış turizmi merkezleri turistler için gürültü ve stresten uzaklaşma, rahatlama, sosyalleşme, temiz ve doğal bir ortamda spor aktivitelerine katılma gibi birçok imkanı sunmaktadır (Akdemir, 2019:3). Alp-Himalaya kuşağı üzerindeki konumu, uygun iklimi ve topraklarının yarısından fazlasının (%55) 1500-3000 m yükseltiye sahip olması nedeniyle kış turizminin yapılmasına müsait ülkelerden biri olan Türkiye’de 2000’li yıllardan sonra gerekli yatırımların da yapılmasıyla kış turizmi merkezleri sayısı 29’a yükselmiştir (Yücel, 2005:3; Mursalov, 2009:15; Türkdoğan, 2010:12; Altaş vd., 2015:347). Bu merkezlerde hizmet kalitesinin artırılması, ulusal ve uluslararası anlamda çeşitli etkinliklerin düzenlenmesiyle yerli ve yabancı turistlerin sayısının artması Türkiye’de kış turizmine verilen önemin önemli bir göstergesi olarak kabul edilebilmektedir (Gürbüz vd., 2019).

XI. Beş Yıllık Kalkınma Planı’na göre öncelikli gelişme alanlarından biri olan turizmin çeşitlendirilmesi, hizmet kalitesinin artırılması, sezon süresinin uzatılması ve daha fazla harcama eğilimi olan ziyaretçilerin Türkiye’ye çekilmesiyle koruma-kullanma dengesinin gözetilerek ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkı sağlamak amaçlanmaktadır (www.sbb.gov.tr). Bu bağlamda bölge ekonomisine katkı sağlaması, istihdam oluşturmaları, turizmin tüm yıla yayılması gibi özellikleriyle kış turizmi, katılımcılarının da gün geçtikçe artmasıyla önemli bir turizm türüdür. Bu çalışmada, Türkiye’de faaliyet gösteren veya geliştirilme aşamasında olan kış turizmi merkezlerine yönelik farklı disiplinler çerçevesinde gerçekleştirilen araştırmalar Meta Analizi kapsamında irdelenmiştir. Bu kapsamda yapılan bu araştırma ile kış turizmi destinasyonlarına disiplinler arası perspektifte destek sağlanması amaçlanmıştır.

İLGİLİ LİTERATÜR

Sanayileşme, hızlı teknolojik gelişmeler, gelir düzeyinin artması, boş zamanın artması vb. nedenlerle insanlar stresli iş yaşamından uzaklaşmak isteyerek yaz aylarında deniz turizmine, kış aylarında ise dağlık, ormanlık ve karlı alanlara seyahat etmektedirler. Kış aylarında özellikle sömestri tatiline denk gelen zamanlarda karlı alanlara yapılan seyahat, konaklama, alışveriş ve diğer faaliyetleri içeren bir bütün olarak sunulan (Aydın, 2007:204) kış turizmi, genel olarak kar yağışıyla birlikte dağlık bölgelerde kış sporlarının yapılmasına dayalı bir turizm türüdür. Bu

kavram genellikle dağ turizmi, kayak turizmi veya kış sporları turizmi şeklinde çeşitli şekillerde kullanılabilmektedir (Fischer vd., 2011; Rixen vd., 2011; Ayaz ve Apak, 2017).

Kış turizmi bölgelerarası dengesizliklerin giderilmesi ve dağlık bölgelerin koruma-kullanma dengesi gözetilerek geliştirilmesi adına oldukça önemli bir alternatif turizm türüdür. Fakat dağlık bölgelerde alt yapı geliştirilmesinin zorluğu sebebiyle de fazla yatırıma ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sebeple akılcı politikalar ve yatırım destekleri ile birlikte uzun vadede ekonomiye katkı sağlayacak destinasyonların ortaya çıkarılması önemli bir gelişme olarak görülmektedir. Alp dağlarını kış turizmi destinasyonlarına dönüştüren Avrupa ülkeleri günümüzde en önemli kış turizmi merkezlerini bünyesinde barındırmaktadırlar (Akkuş, 2019). Bu kapsamda dağlık bölgelerin kış turizmi destinasyonlarına dönüştürülmesi mevsimsellik ve bölgesellik sorunlarını azaltmak için artan rekabetçi yapısıyla öne çıkma fırsatı oluşturmaktadır (Gürbüz vd., 2019:36).

Destinasyonlar bağlamında bakıldığında Avusturya kayak merkezi açısından en popüler Avrupa ülkelerindedir. Kayak merkezlerini ziyaret eden kayakçıların %66'sı ülke sınırlarının dışından gelmektedir. Özellikle Avusturya'da öğrencilerin okul hayatında düzenli olarak kayak haftası planlandığı ve insanların kayak yapmaya özendirildiği tek ülke konumundadır. 254 kayak merkezi yılda ortalama 50 milyondan fazla kayakçıya ev sahipliği yapmaktadır (Milman vd., 2017:434). Bu durum seyahatlerin ve turizm gelirlerinin artmasını da sağlayan bir etkinlik olarak görülmektedir. Aynı zamanda konaklama arzı bakımından da kaliteli alt yapıya sahip olduğu için fazlaca tercih edilir durumdadır. Kış turizminde öne çıkan bir diğer ülke ise Fransa'dır. 325 kayak merkezi ve yılda 55 milyondan fazla turisti misafir eden Fransa kış turizm merkezleri ve misafir ettiği turist sayısına bakıldığında yerleşik ve olgun bir görünüm sergilemektedir. Bununla birlikte kayak merkezlerinin büyüklüğü, hava koşulları ve kayakçı profili açısından Avusturya ile benzerlik gösteren İtalya ise 30 milyondan fazla turist çekmesiyle önemli kış turizm destinasyonları arasında gösterilmektedir (Goncalves vd., 2016; Mauri ve Turci, 2018; Moreno-Gené vd., 2018).

Turist çekme potansiyelini tüm yıla yayarak mevsimsellik sorununu azaltmada önemli bir faktör olarak görülen kış turizminin gerçekleştirilmesine iklimi, ulaşım olanakları, coğrafi özellikleri ve diğer turizm türlerindeki tecrübesiyle müsait olan Türkiye, Avrupa'da kış turizmi bağlamında sayılı destinasyonlardan biri olmaya adaydır (Uluçeçen, 2011:104). Bu kapsamda Türkiye'de 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu uyarınca kış sporları temalı 29 adet kış turizmi merkezi bulunmaktadır. Bu merkezlerden 9 tanesi (Erzurum-Palandöken, Bursa-Uludağ, Bolu-Köroğlu, Kayseri-Erciyes, Kastamonu-Ilgaz, Kars-Sarıkamış, Kocaeli-Kartepe, Isparta-Davraz, Sivas-Yıldız) faal durumda ziyaretçi kabul etmektedir. 7 adet (Çankırı-Kadınçayırı, Ardahan-Uğurludağ, Bayburt-Kop, Gümüşhane-Zigana, Erzincan-Ergan, Denizli-Bozdağ, Samsun-Akdağ) kayak merkezi ise kısmi olarak faaliyet göstermektedir. Faal olmayan 13 kayak merkezi ise; Aksaray-Hasandağ, Mersin-Karboğazı, Gümüşhane-Çakırgöl, Antalya-Akdağ, Muğla-Erendağ, Gümüşhane-Süleymaniye, Artvin-Kafkasör, Düzce-Kardüz, Malatya-Yamadağ, Rize-Ovit, Antalya-Akseki, Bitlis-Sapgör, Konya-Aladağ şeklindedir (www.yigm.ktb.gov.tr).

Uluslararası anlamda düzenlenen etkinlikleri düzenleme noktasında her geçen yıl büyüyen ve gelişen Türkiye, gerekli yatırım ve alt yapıyı sağlayarak faal ve kısmen faal olan merkezlerin üzerine coğrafi konum olarak uygun olan bölgelerde kış turizmi merkezleri bünyesine dahil etmektedir. Özellikle gelir düzeyinin yüksek olduğu turist profilini oluşturan kış turizmi merkezleri yerli ve yabancı ziyaretçileri ile deniz-kum-güneş turizminin mevsimsel olarak gerçekleştirilemediği zamanlarda ülke ekonomisinin önemli bir kaynağı olmaktadır (Özgüç, 2003).

YÖNTEM

Türkiye’de kayak merkezlerine yönelik yapılan çalışmaların kaynak doküman olarak kabul edildiği bu çalışma, nitel araştırma yöntemi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Araştırmada toplanan veriler meta analizi yöntemi ile tarihsel yaklaşım çerçevesinde incelenmiştir.

Nitel araştırmalar için Harris (2001) çalışmasında; araştırma sorusunu belirleme, örneklem, analiz birimlerini belirleme, kullanılacak kategorileri saptama, kodlama yapma, geçerlilik ve güvenilirliği tespit etmeyi önermektedir. Bu kapsamda çalışma için araştırma sorusu “Türkiye’de kayak merkezlerine yönelik akademik çalışmalar nasıl bir görünüm sergilemektedir?” şeklinde öngörülmüştür.

Araştırmanın örneklemini 2005-2019 dönemleri arasında Türkiye’de kış turizmi üzerine yapılmış olan 39 bilimsel çalışma oluşturmaktadır. Turizm, coğrafya, mimarlık, beden eğitimi ve spor disiplinleri çalışmanın analiz birimlerini oluşturmakta ve araştırma bu disiplinler kapsamında yapılmış olan çalışmaların etrafında şekillendirilmiştir.

BULGULAR

Araştırmada Türkiye’de kış turizmine yönelik yapılmış olan çeşitli disiplinlerdeki çalışmalar üzerinden dokümanlara bağlı kalarak kronolojik olarak incelenmiş olup bilim dallarına ilişkin yüzdeler dağılımları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Türkiye’de Kış Turizmine Yönelik Araştırmaların (2005-2019) Disiplinlere Göre Dağılımı

Bilim Dalları	n	%
Turizm	24	61,5
Coğrafya	10	25,7
Mimarlık	3	7,7
Beden Eğitimi ve Spor	2	5,1
Toplam	39	100

Tablo 1 kapsamında yapılan 39 araştırmanın 24’ü (%61,5) turizm alanında, 10’u (%25,7) coğrafya alanında, 3’ü (%7,7) mimarlık alanında ve 2 (%5,1) tanesi ise beden eğitimi ve spor alanındadır. Elde edilen bu sonuçlara göre kış turizmine yönelik çalışmaların turizm, coğrafya, mimarlık ve beden eğitimi ve spor öncelik sırasına göre şekillendiği görülmektedir.

Tablo 2. Kış Turizmine Yönelik Araştırmaların Kronolojik Dağılımı (2005-2019)

	2005	2007	2009	2010	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Toplam
Turizm				3	2		1	3	4	6	5	24
Coğrafya	2		2			1	2	1	2			10
Mimarlık								1	1	1		3
Beden Eğitimi ve Spor		1						1				2
Toplam	2	1	2	3	2	1	3	6	7	7	5	39

Türkiye'nin kış turizmi destinasyonları üzerine yapılan çalışmalar çeşitli bilim dallarına (turizm, coğrafya, mimarlık, beden eğitimi ve spor) göre kronolojik olarak incelendiğinde çalışmaların en çok yapıldığı yıllar 2017 ve 2018 yılları olarak tespit edilmiştir. Türkiye'nin 2023 turizm stratejileri ve hedefleri doğrultusunda geliştirilmesi ve yatırımların yapılması öngörülen turizm türlerinden biri olan kış turizmine yönelik özellikle Turizm Bakanlığı tarafından belirlenmiş olan kış turizm koridorunda (Erzincan, Erzurum, Ağrı, Kars ve Ardahan) turizm merkezleri geliştirilmektedir (www.tursab.org.tr). Bu kapsamda son yıllarda önemli bir gelişme sergileyen kış turizmine yönelik çalışmalar araştırmacılar için önem arz etmektedir.

Tablo 3. Kış Turizmine Yönelik Coğrafya Disiplini Araştırmaları ve Tespitler

Yazar/Yazarlar	Tespitler
Boyraz ve Özdemir (2005)	Elazığ-Sivrice birinci derecede deprem bölgesinde olması, alt ve üst yapılar geliştirilirken dikkate alınmalıdır.
İbret (2005)	Kayak merkezlerinde taşıma kapasitesinin aşılması durumunda heyelan riskinin göz önünde bulundurulması gereklidir.
Ceylan (2009)	Dağlık alanların kış turizmi sebebiyle yoğun kullanımı biyo çeşitliliğe zarar verebilir ve erozyonlara sebep olabilir.
Ceylan ve Demirkaya (2009)	Kırsal alanlara sosyo-ekonomik desteği sayesinde kırsal toplumun göçüne engel olabilmektedir.
Aytaç vd., (2014)	Karacadağ'ın kuzeydoğu yamacı 1850-1950 m yükselti aralığı ve baki koşulu nedeniyle kış turizmi açısından uygundur.
Altaş vd., (2015)	Kayak merkezlerinin şehir merkezlerine uzaklığı bir dezavantaj olabilmektedir. Fakat ulaşım olanaklarının geliştirilmesi ile bu dezavantaj giderilebilir.
Kopar ve Çakır (2015)	Doğal olarak oluşan donmuş şelale ve çağlayanlara gerçekleştirilen tırmanışlar Erzurum kış turizmine ürün çeşitliliği sağlayabilir.
Karaman ve Gül (2016)	İklim açısından müsait olan yerlerde alternatif bir turizm türü olarak kış turizminin geliştirilmesi ile turistik ürün çeşitliliği sağlanabilir.
Akın ve Erdoğan (2017)	Çok kriterli analizler kullanılarak elektronik formatta kış turizmine uygun ideal alanlar belirlenebilir. Bunun yanında erozyon gibi yaygın olarak görülen soruna çözümler getirilebilir.
Kadıoğlu (2017)	Kış turizmi eğimli ve kar yağışının bulunduğu dağlık alanlarda yapıldığı için engebeli yerlerde ulaşımı sağlamak masraf gerektirecektir.

Tablo 3'teki veriler kapsamında Türkiye'de kış turizmine yönelik coğrafya disiplini araştırmalarına göre; deprem hattında bulunan alanlarda alt ve üst yapı geliştirirken dikkat edilmesi gerektiği, erozyon ve heyelan gibi risk oluşturacak yerlerde yapılaşma sürecine dikkat çekilmekte ve kış turizmi destinasyonları geliştirilirken elektronik olarak coğrafi bilgi sistemlerine başvurulması gerekliliğine dikkat çekilmektedir.

Tablo 4. Kış Turizmine Yönelik Turizm Disiplini Araştırmaları ve Tespitler

Yazar/Yazarlar	Tespitler
Şebin vd., (2010a)	Kış turizmi yerel halkı sadece ekonomik değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel olarak ta etkilemektedir.
Şebin vd., (2010b)	Kış turizminin şehre ekonomik katkısı çok önemlidir. Bu yüzden kayak merkezi ile şehir arasındaki kopukluğun ortadan kaldırılması gerekir.
Şebin vd., (2010c)	Yerel halk kış turizmine karşı olumlu tutum sergilemektedir.
Albayrak (2013)	Kış turizmine gençler sportif faaliyetler amaçlı katılırken, orta yaş ve üzeri insanlar doğal çekicilikleri görme ve yenilik arayışı için katılmaktadır.
Koşan (2013)	Kış turizmi destinasyonlarının sürdürülebilir rekabet avantajını koruması için çevresel hassasiyete dikkat etmesi gereklidir.
Göktaş ve Arpa (2015)	Taşıma kapasitesi analizleri tabanlı ziyaretçi yönetim planları geliştirilmelidir.
Daştan vd., (2016)	Erzurum'da kış turizmini tamamlayıcı ürün çeşitlendirmesinin geliştirilmesi gereklidir.
Yanık (2016)	Veri tabanına dayalı akıllı sistemler geliştirilerek akılcı yöntemlerle müşteri şikayetleri memnuniyete dönüştürülmelidir.
Yıldız ve Kaya (2016)	Bingöl ilinin kış turizmi kapsamında destinasyon olma yolunda tanıtımı, alt ve üst yapı çalışmalarında paydaşlar ortak hareket etmelidir.
Akkuş (2017)	Kış turizminin adrenalin sporlarını barındırması ziyaretçileri bu destinasyonlara bağımlı hale getirebilmektedir.
Ayaz ve Apak (2017a)	Turistlerin seyahat motivasyonlarının doğru bir şekilde tespit edilerek, beklentilerine uygun turistik ürün geliştirilmesi yerinde olacaktır.
Ayaz ve Apak (2017b)	Ziyaretçi sayısının artırılması bağlamında kayak merkezleri; eğitmen, pist, ulaşım, güvenlik, konaklama ve alışveriş öncelik sırasında olmak üzere hizmet kalitelerini artırmalıdır.
Gelibolu vd., (2017)	Sarıkamuş'ta destinasyon rekabetinin sağlanması için tanıtım çabalarına önem verilmelidir.
Akkuş ve Akkuş (2018)	Kış turizmi destinasyonları geliştirilirken sosyo-kültürel ve çevresel sürdürülebilirliğe önem verilmesi gereklidir.
Bucak ve Yiğit (2018)	Kayak sporunun yanı sıra farklı etkinliklerin de gerçekleştirilmesi kış turizmi destinasyonlarında ziyaretçi kalış süresini uzatabilir.
Çakmak ve Yılmaz (2018)	Kış turizminden kişi başı elde edilen gelir yaz turizminden fazladır. Bu yüzden kış turizmine yapılan yatırımlar artırılmalıdır.
Eşitti (2018)	Sarıkamuş'ta yerel halkın turizmden daha fazla faydalanabilmesi ve istihdam edebilmesi için yerel yönetimlerin sürdürülebilir kış turizmi hakkında bilinçlendirilmesi gereklidir.
Özbay (2018)	Kış turizmi destinasyonlarında çalışan personellerin yaz aylarında atıl kalmamaları için yaz aylarında mevsimlik istihdamı önleyici aktiviteler geliştirilmelidir.
Tür (2018)	Kış turizmi kapsamında düzenlenen olimpiyatlara ev sahipliği yapılması turist sayısını artıracaktır.
Akdemir (2019)	Kış turizmi destinasyonlarında paydaşların katılımıyla çevre korumasına önem verilmelidir.
Akkuş (2019)	Turistlerin kalış süresini uzatmak için etkinliklerin geliştirilmesi önem arz eder.
Evren ve Kozak (2019)	Erciyes kayak merkezi destinasyon yönetim örgütüyle ön plana çıkmakta ve bu özelliğiyle diğer destinasyonlara örnek teşkil etmektedir.
Gürbüz vd., (2019)	Kış turizminden elde edilen ekonomik gelire odaklanılırken çevre bilinci üzerine henüz birtakım eksiklikler bulunmaktadır.
Özçoban (2019)	Erciyes kayak merkezinin tek elden yönetilmesi hızlı karar alma ve etkin uygulama kabiliyetini artırmıştır.

Kış turizminde turizm disiplinine yönelik tespitler; pazarlama (turistlerin kış turizmine güdülenmelerinin belirlenmesi, kış turizmi destinasyonlarında memnuniyetin sağlanması için gerekli öncelikler, kış turizminde sürdürülebilirliğin sağlanması, taşıma kapasitesinin önemi, ziyaretçi kalış sürelerinin uzatılması için gereken imaj algısının yükseltilmesi ve tanıtım çabalarına odaklanma), yönetim (yerel halkın turizmden faydalanması, mevsimlik işçiliği önleyici planların geliştirilmesi, paydaşların ortak hareket etmesi ve kayak merkezi yapılaşmasında tek fikirliliğin olması) ve sürdürülebilirlik (çevre bilincinin artırılması, etkinliklerin geliştirilmesi, sosyal ve kültürel olarak pozitif etkileşimin sağlanması) olmak üzere dağılım göstermektedir (Tablo 4).

Mimarlık disiplinine yönelik çalışmalar, Tablo 5'te görüldüğü üzere sürdürülebilir ekoturizm kapsamında doğal peyzajın korunarak kış turizmi etkinliklerini tamamlayıcı doğa yürüyüşü, dağa tırmanma, dağ bisikleti, bitki gözlem ve yaban hayvanı gözlem rotaları ve kamping alanlarının geliştirilmesi, yörenin geleneksel mimarisine uygun yapıların inşa edilmesi şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 5. Kış Turizmine Yönelik Mimarlık Disiplini Araştırmaları ve Tespitler

Yazar/Yazarlar	Tespitler
Doğan vd., (2016)	Davraz'da sürdürülebilir ekoturizm kapsamında doğal peyzaj korunarak etkinlik alanları (doğa yürüyüşü, dağa tırmanma, dağ bisikleti, bitki gözlem ve yaban hayvanı gözlem rotaları ve kamping alanları) geliştirilmelidir.
Korgavuş (2017)	Geleneksel mimariye uygun yapıların (taş, ahşap, vb.) doğal malzemelerden dağ evi şeklinde az katlı konaklama tesislerinin geliştirilmesi farkındalık oluşturur.
Öncü vd., (2018)	Kayak merkezinde sürdürülebilirlikten bahsedebilmek için alt ve üst yapılar sağlanırken doğaya tahribat göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 6'da ise beden eğitimi ve spor alanına ilişkin çalışmalar yer almaktadır. Bu çalışmalara yönelik öne çıkan yorumlar şu şekildedir: Ulusal düzeyde spor organizasyonlarının artırılması ve uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliğinin yapılması, kayak sporu kapsamında kış turizmi destinasyonlarının birçok ziyaretçiyi kabul ettiği yönündedir.

Tablo 6. Kış Turizmine Yönelik Beden Eğitimi ve Spor Disiplini Araştırmaları ve Tespitler

Yazar/Yazarlar	Tespitler
Aydın (2007)	Ulusal düzeyde spor organizasyonlarının artırılması ve uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliğinin yapılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
Cimilli vd., (2016)	Kayak sporu kapsamında destinasyonlar kış sezonunda önemli derecede ziyaretçi kabul etmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

İlgi çekici yerler, konaklama ve ulaşım olanakları gibi çeşitli hizmetleri sunan destinasyonlar, ziyaretçilere birçok turistik ürünü aynı yerde deneyimleme fırsatı tanır. Turistik deneyimlerin sağlanmasına kaynaklık etmesinin yanı sıra ziyaret edilen bölgenin de ziyaretçilerle etkileşimi

sağlanır. Dil, aile yaşamı, kentsel ve kırsal yerler, misafir kabul eden yerel halkın samimiyeti gibi sosyal faktörler turizm destinasyonlarına yönelik deneyimleri etkilemektedir. Bununla birlikte iklim, bitki örtüsü, hava durumu, dağlar gibi çevresel ve fiziksel özellikler de ziyaretçi deneyimlerinde önemli unsurlardır (Murphy vd., 2000). Bu bağlamda sosyal, çevresel ve fiziksel özellikleri bünyesinde barındırmasıyla kış turizmi destinasyonları son yıllarda ziyaretçiler açısından popüler hale gelmiştir.

Türkiye’de geleceğe dönük kalkınma planları ve turizm stratejileri kapsamında geliştirilmesi öngörülen kış turizmi destinasyonları ziyaretçilerine kış aylarında kayak, snowboard, kar kızıağı, kar motoru, buz pateni vb. olanakları sunarken yaz aylarında ise golf, kamp, dağ yürüyüşü, tırmanma, dağ bisikleti vb. etkinlik ve spor türlerini gerçekleştirme fırsatı sunmaktadır. Bu etkinlik ve spor türlerini gelişme göstermiş merkezler bünyesinde barındırırken henüz gelişme aşamasında olan merkezlerin kendisini geliştirmesi gerekmektedir. Alt ve üst yapılar geliştirilirken paydaşların ortak hareket etmesi, çevreci ve doğa temelli politikaları geliştirmesi gereklidir.

Bu araştırmada Türkiye’de kış turizmi üzerine yapılmış olan farklı disiplinlerdeki çalışmalar meta analizi kapsamında incelenmiştir. Araştırma kış turizmi destinasyonlarının sürdürülebilirliğine yönelik tavsiye boyutunca geliştirilmiş olup kış turizmi üzerine dört farklı disiplinde (turizm, coğrafya, mimarlık, beden eğitimi ve spor) çalışmaların yapıldığı görülmüştür.

Türkiye’nin kış turizmi destinasyonlarına yönelik coğrafya alanında yapılan çalışmalarda deprem alanlarında bulunan alanlarda yapıların geliştirilmesinde dikkatli davranılması gerektiğine, heyelan ve erozyon riskine, coğrafi bilgi sistemlerinin önemine vurgu yapılmıştır. Buna göre bilinçli davranışlarda bulunarak ve projeler üreterek alt yapıların geliştirilmesi önem arz etmektedir. Özellikle coğrafi bilgi sistemleri bağlamında üniversitelerdeki akademisyenlerden ve alandaki uzman kişilerden destek alınması kayak merkezi yerlerinin seçiminde kolaylık sağlayacaktır. Turizm alanında yapılan çalışmalar pazarlama, yönetim ve sürdürülebilirlikle ilişkilendirilmiştir. Bu kapsamda turistlerin kış turizmine güdülenmelerinin belirlenmesi, memnuniyet sağlamadaki öncelikler, destinasyon sürdürülebilirliği, taşıma kapasitesi, kalış sürelerinin uzatılması için kayak sporunu tamamlayıcı etkinliklerin geliştirilmesi, turizm paydaşlarının ortak hareket etmesi, çevre bilincine dikkat çekilmesi, sosyal ve kültürel etkileşimin sağlanması öne çıkarılmıştır. Bu bilgiler çerçevesinde turizmle doğrudan ilişkili olan kayak merkezlerinde özellikle turist çekilmesi için en önemli unsur gerekli tanıtım çabalarının yapılması ve ziyaretçi beklentileri gözlenerek memnuniyetin sağlanması gerekmektedir. Ziyaretçilerin beklentileri farklılık arz ettiği için belirli müşteri portföyleri çıkarılarak gerekirse pazar bölümlendirmesine başvurularak belirli bir kesime hitap edilmesi kayak merkezlerinin bulunduğu bölge ekonomisine daha fazla katkı sağlayabilir. Bununla birlikte destinasyonun sürdürülebilirliği ve taşıma kapasitesi de göz ardı edilmemelidir. Türkiye’de kayak merkezlerinde doluluk oranları genel olarak sömestr ve hafta sonu tatillerinde tam kapasiteye ulaşmaktadır. Böyle bir durumda literatürde bahsedilen Avusturya’nın uyguladığı gibi yerli ziyaretçilerin haftalık olarak kayak seyahatine özendirilmesi ve desteklenmesi taşıma kapasitesi sorununa bir çözüm olabilir. Mimarlık alanında yapılan çalışmalarda doğal peyzajın korunmasına ve geleneksel mimariye uygun yapıların (örn; dağ evleri gibi) inşa edilmesi gerekliliğine vurgu yapılmıştır. Bu duruma Keltepe Kayak Merkezi örnek olarak gösterilebilir. Karabük il sınırları içerisinde yer alan kayak merkezi için Safranbolu evleri yapısının uygulanması ve yerel kültürün kayak merkezi yapılaşmasına yansıtılması farklılık arz edip ziyaretçiler tarafından ilgi çekici olarak görülebilir. Beden eğitimi ve spor alanında ise ulusal ve uluslararası anlamda etkinliklere ev sahipliği yapılması gerekliliği öne çıkmaktadır. Bu konuda Palandöken Kayak Merkezi ön planda görülmektedir. Alt yapısının

profesyonel hazırlanması ve etkinliklerin gerçekleştirilmesine müsait olması ile diğer kayak merkezleri için örnek teşkil eder durumdadır. Bu durumda gelişmiş veya gelişmekte olan kayak merkezlerinin yerel yönetimlerin de desteği ile ulusal veya uluslararası etkinliklere ev sahipliği yapması için girişimde bulunması beklenmektedir. Ayrıca önemli bir konu ise beden eğitimi ve spor bilimleri kapsamında kayak yapmanın özendirilmesi veya kayak sporu adına bilim dalının kurulmasıyla uluslararası anlamda profesyonel kayakçıların yetiştirilmesi sağlanabilir. Nitekim Türkiye Kayak Federasyonu çeşitli yaş kategorilerinde kayakçıları ulusal ve uluslararası yarışmalar için yetiştirmektedir. Bu konu bir paydaş olarak üniversitelerin gündemine de gelerek kayak sporu konusunda destek alınabilir. Ancak bu şekilde kayak üzerine ulusal ve uluslararası etkinlikler gerçekleştirilebilir veya etkinliklere ev sahipliği yapılabilir.

Bu çalışma ile Türkiye’de kış turizmi destinasyonlarına yönelik çeşitli disiplinlerde yapılan araştırmalar bir araya getirilerek kış turizmi üzerine bir bakış açısı geliştirilmeye çalışılmıştır. Farklı disiplinlerdeki çalışmaların analiz ve bulgularından yararlanılmış ve meta analiz kapsamında bütüncül bir yaklaşım oluşturulmuştur. Bu bağlamda çalışmada kış turizmine bütüncül bakılması, gelişmiş destinasyonların eksikliklerini görmesine, gelişmekte ve yeni yapılanan kış turizmi destinasyonlarına ise fikir verici olabilecektir.

KAYNAKÇA

- Akdemir, N. (2019). Kış turizm merkezlerinde çevre duyarlılığı, yaklaşım ve çözümler: palandöken otelleri örneği. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 1-16.
- Akın, A. (2018). Türk turizminin makroekonomik göstergeler üzerindeki etkileri. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6(3), 3-23.
- Akın, A. ve Erdoğan, M. A. (2017). Uzaktan algılama ve coğrafi bilgi sistemleri yardımıyla Aladağlar’da kış sporları için uygun alanların belirlenmesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 18(2), 201-210.
- Akkuş, G. (2017). Kış turizmi destinasyonunda yaşanan unutulmaz turizm deneyimleri: Kültürlerarası karşılaştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14(3), 223-236.
- Akkuş, G. (2019). Ilgaz dağında kış turizm talebi ve gelişimi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 1-27.
- Akkuş, G. ve Akkuş, Ç. (2018). Kış turizmi destinasyonu paydaşlarının çevre yönetimine ilişkin algılarının nitel bir yöntemle çözümlenmesi. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(1), 117-135.
- Albayrak, A. (2013). Kış turizmi turistlerinin seyahat motivasyonları [Online]. http://earsiv.arel.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12294/609/Albayrak%2CA._2013_03.pdf?sequence=1&isAllowed=y [Erişim Tarihi: 1 Kasım 2019].
- Altaş, N. T., Çavuş, A. ve Zaman, N. (2015). Türkiye’nin kış turizmi koridorunda yeni bir kış turizm merkezi: Konaklı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (31), 345-365.
- Ayaz, N. ve Apak, Ö. C. (2017a). Kış turizmine katılan yerli turistlerin seyahat motivasyonları ve seyahat memnuniyetleri. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (Özel Sayı 4), 79-94.
- Ayaz, N. ve Apak, Ö. C. (2017b). Kış turizmine katılan yerli ziyaretçilerin seyahat davranışları: Erciyes kayak merkezi örneği. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (49), 27-43.

- Aydın, A. D. (2007). Sarıkamış'ın kış sporları turizmi potansiyeli açısından değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(6), 203-210.
- Aytaç, A. S., Çağlak, S., Bozdağ, E. ve Çiftçi, C. (2014). Karacadağ'da (Şanlıurfa- Diyarbakır) kış turizmi potansiyelini belirleyen fiziki coğrafya etmenleri. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(5), 293-305.
- Boyras, Z. ve Özdemir, M. A. (2005). Gelişmekte olan bir kış turizm merkezi (Elâzığ) Hazar Baba. *Doğu Coğrafya Dergisi*, (13), 253-272.
- Bucak, T. ve Yiğit, S. (2018). Türkiye'de kış turizmi kapsamında düzenlenen etkinliklerin değerlendirilmesi. [Online] <https://www.researchgate.net/publication/329117190> [Erişim Tarihi: 25 Ekim 2019].
- Ceylan, S. (2009). Davraz dağı(Isparta)'nda kış turizmi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, (22), 205-230.
- Ceylan, S. ve Demirkaya, H. (2009). Kış turizmine bağlı olarak gelişen bir kırsal yerleşme: Çobanisa köyü(Isparta). *Doğu Coğrafya Dergisi*, (21), 79-94.
- Cimilli, V., Gülbahçe, Ö. ve Şafak, S. (2016). Spor turizmi açısından Türkiye'nin kış sporlarındaki potansiyelinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 22-32.
- Çakmak, F. ve Yılmaz, Ö. (2018). Turizmin iktisadi sürdürülebilirliği açısından kış turizmi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 267-286.
- Daştan, H., Dudu, N. ve Çalmaşur, G. (2016). Kış turizmi talebi: Erzurum ili üzerine bir uygulama. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 30(2), 403-421.
- Dilber, İ. (2007). Turizm sektörünün Türkiye ekonomisi üzerindeki etkisinin girdi-çıkıtı tablosu yardımıyla değerlendirilmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 14(2), 205-220.
- Doğan, M., Seçme, D., Karakoç, A. ve Gül, A. (2016). Davraz dağı kayak merkezinin ekoturizm değerleri ve eylem planı. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (Özel Sayı 3), 105-121.
- Duro, J. A. and Prats, J. T. (2019). Tourism seasonality worldwide. *Tourism Management Perspectives*, (31), 38-53.
- Eşitti, B. (2018). Sürdürülebilir kış sporları turizmi: Sarıkamış'ın potansiyelinin SWOT analizi ile değerlendirilmesi. *Turizm Akademik Dergisi*, 5(1), 205-220.
- Evren, S. ve Kozak, N. (2019). Kış turizmi destinasyonlarının algılanan performansı: Türkiye'deki beş destinasyonun kıyaslaması. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 30(1), 45-56.
- Fischer, A., Olefs, M. and Abermann, J. (2011). Glaciers, snow and ski tourism in Austria's changing climate. *Annals of Glaciology*, 52(58), 89-96.
- Gelibolu, L., Samsa, Ç. ve Cengiz, Ö. (2017). Destinasyon markalamasında temel konular: Sarıkamış kış turizmi destinasyonu üzerine nitel bir çalışma. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(16), 447-462.
- Goncalves, O., Robinot, E. and Michel, H. (2016). Does it pay to be green? The case of French ski resorts. *Journal of Travel Research*, 55(7), 889-903.
- Göktaş, T. H. ve Arpa, N. Y. (2015). Korunan alanlar yönetimi bağlamında kayak merkezlerinin fiziksel ve sosyal taşıma kapasitelerinin analizi: Ilgaz dağı milli parkı, Ilgaz kış sporları turizm merkezi. *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 15(1), 104-119.

- Gürbüz, A., Ayaz, N. ve Apak, Ö. C. (2019). Kış turizminin sürdürülebilirliği kapsamında seyahat acentası yöneticilerinin bakış açısı: Kayseri örneği. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 35-46.
- Gürbüz, A., Cengiz, H. A. and Cengiz, H. (2016). Destination personality and attitudes towards destination: An example from two similar tourist destinations in Turkey. *International Journal of Economics, Commerce and Management*, 4(5), 95-106.
- Harris, H. (2001). Content analysis of secondary data: A study of courage in managerial decision making. *Journal of Business Ethics*, 34(3), 191-208.
- <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2019/07/OnbirinciKalkinmaPlani.pdf>> [Erişim Tarihi: 5 Mart 2021].
- https://www.tursab.org.tr/haberler/tursab-kis-turizmi-raporu_11931> [Erişim Tarihi: 11 Ekim 2019].
- <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-10176/kis-sporlari-turizmi-temali-ktkgb39ler.html>> [Erişim Tarihi: 2 Kasım 2019].
- İbret, Ü. (2005). Ilgaz dağlarında kış turizmi. *Türk Coğrafya Dergisi*, (44), 61-78.
- Kadioğlu, Y. (2017). Samsun’da yöresel öneme sahip bir kış turizm merkezi: Akdağ (Ladik). *Doğu Coğrafya Dergisi*, 22(38), 161-172.
- Kahraman, A. ve Gül, M. (2016). Alternatif turizm kapsamında Kahramanmaraş ili Yedikuyular bölgesi dağ ve kış sporları turizmi için öneriler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(2), 583-599.
- Kopar, İ. ve Çakır, Ç. (2015). Tortum Çayı Havzası’nda (Erzurum-Artvin) donmuş şelale-çağlayan tırmanışları ve bunun kış turizmi bakımından önemi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, (33), 63-90.
- Korgavuş, B. (2017). Erzurum Palandöken’in kış turizmi açısından değerlendirilmesi. *ATA Planlama ve Tasarım Dergisi*, 1(1), 13-23.
- Koşan, A. (2013). Kış sporları turizmi-kayak turistlerinin kış turizm merkezlerini algı ve değerlendirmelerine ait bir araştırma (Palandöken’de bir uygulama). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2), 293-324.
- Mauri, C. and Turci, L. (2018). From ski to snow: Rethinking package holidays in a winter mountain destination. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, 10(2), 201-210.
- Milman, A., Zehrer, A. and Tasci, A. D. A. (2017). Measuring the components of visitor experience on a mountain attraction: The case of the Nordkette, Tyrol, Austria. *Tourism Review*, 72(4), 429-447.
- Moreno-Gené, J., Sánchez-Pulido, L., Cristobal-Fransi, E. and Daries, N. (2018). The economic sustainability of snow tourism: The case of ski resorts in Austria, France, and Italy. *Sustainability*, (10), 1-20.
- Murphy, P., Pritchard, M. P. and Smith, B. (2000). The destination product and its impact on traveller perceptions. *Tourism Management*, (21), 43-52.
- Mursalov, M. (2009). *Bir Turistik Ürün Çeşitlendirmesi Olarak Kış Turizmi ve Kış Turizmi Açısından Azerbaycan’ın Guba-Haçmaz Turizm Bölgesinin Arz Potansiyeli*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

- Öncü, M. A., Güney, İ. ve Göközkut, B. (2018). Ilgaz dağı milli parkı ve kış sporları turizm merkezinin sürdürülebilirlik kriterlerine göre değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(59), 320-328.
- Özbay, G. (2018). Alternatif turizm politikaları içerisinde kış turizmi: Türkiye'ye yönelik SWOT analizi. *The Journal of International Lingual, Social and Educational Sciences*, 4(2), 203-213.
- Özçoban, E. (2019). Türkiye'de kış turizmi ve Erciyes kayak merkezi üzerine bir değerlendirme. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(3), 1606-1625.
- Özgüç, N. (2003). *Turizm Coğrafyası, Özellikler ve Bölgeler*. İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Rixen, C., Teich, M., Lardelli, C., Gallati, D., Pohl, M., Püütz, M. and Bebi, P. (2011). Winter tourism and climate change in the Alps: An assessment of resource consumption, snow reliability, and future snowmaking potential. *Mountain Research and Development*, 31(3), 229-236.
- Şebin, K., Kabadayı, M., Yazıcı, A. G. ve Bostancı, Ö. (2010). Erzurum halkının kış sporları faaliyetlerinden turizm potansiyeli yönüyle beklentileri. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 38-49.
- Şebin, K., Serarşlan, M. Z., Yazıcı, A. G., Tozoğlu, E., Gülbahçe, Ö. ve Yorulmazlar, M. (2010). Erzurum halkının kış sporları turizmüne karşı tutumları. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 23-35.
- Şebin, K., Yazıcı, A. G., Tozoğlu, E., Bostancı, Ö. ve Karahüseyinoğlu, M. F. (2010). Yöre halkının Erzurum kış sporları turizmi ile ilgili sosyo-kültürel ve ekonomik beklentileri. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1), 18-29.
- Tür, E. (2018). Türkiye ve İsviçre'nin kış turizmi faaliyetleri açısından değerlendirilmesine yönelik bir çalışma. *Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 10-31.
- Türkdoğdu, E. (2010). *Türkiye'nin Geliştirilebilir Bölgesel Kış Turizmi Potansiyeli: Avrupa'nın Bölgesel Kış Turizmi Merkezleri İle Türkiye'nin Bölgesel Kış Turizmi Potansiyelinin Karşılaştırılması*, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Uluçeçen, T. H. (2011). *Özel İlgi Turizmi: Kapsamı, Çeşitleri ve Türkiye'de Uygulanabilirliği*, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- Vanat, L. (2017). *2017 International Report on Snow & Mountain Tourism-Overview of the Key Industry Figures for Ski Resorts*. (9th Edition), Switzerland.
- Yanık, A. (2016). Turizmde şikâyet yönetim sistemlerinden müşteri memnuniyeti yaratmak: palandöken kayak tesisleri örneği. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 13(3), 102-116.
- Yıldız, S. ve Kaya, F. (2016). Yerel paydaşların bakış açısıyla Bingöl ilinin kış turizmi açısından değerlendirilmesi. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 3(2), 50-59.
- Yücel, C. (2005). Dünya'da Kar Turizmi ve Türkiye. [Online] <http://www.tursab.org.tr/dosya/1016/05arkartemel_1016_1646312.pdf> [Erişim Tarihi: 21 Ekim 2019].